

Itt és Mihály:

Kodály és Liszt

A XX. század zeneszerzői közül Bartóknak a Liszt művészetéhez való kapcsolódása, a jelentőségéről alkotott véleménye eléggé közismert. Ugyanez nem mondható el Kodályról, hiszen még a nagy XIX. századi pályatárs emléke előtt tisztelgő Liszt Ferenchez című verses kari ódája sem tartozik a legismertebb leggyakrabban előadott művei közé, pedig értékében egyáltalán nem alkalmi műről van szó. A szakirodalomban természetesen számos helyen felbukkan együtt a két szerző neve, Kodály pedig cikkeiben, beszédeiben számos helyen utalt Liszt életére, műveire. A tavalyi Liszt-év készített arra, hogy áttekintsem a szakirodalom idevágó utalásait, s mindenek előtt összegyűjtsem Kodálynak a zeneszerző-elődhöz fűződő viszonyát megvilágító gondolatait. Ezekről szeretnék röviden számot adni itt, megtoldva néhány egyéni megfigyeléssel, természetesen a teljesség igénye nélkül.

Kodálynak a Lisztet illető utalásai, eszmefuttatásai a következő témakörökbe sorolhatók: a népzene kérdése, Liszt zeneszerzői nyelvezetének magyar és általános vonatkozásai, előadóművészetének sajátosságai, s végül a zenészképzés és a zenei műveltség kérdései.

"A magyar népzene" című nagyszabású tanulmányában a régi dalbagyományról szólva idézte fel Kodály annak a Lisztnek az alakját, aki 1838-ban gyalogszerrel akarta bejárni Magyarországot. "Liszt Ferenc lehetett volna első népdalgyűjtőnk" - írja Kodály, de az ábrándozást hamar félreteszi, s kételkedve teszi hozzá:

"De azt kell hinnünk, nem ért volna célt, még ha sikerül is futó ötletét valóra váltani. Látjuk, a XIX. század folyamán mily roppant nehezen indul a művelt osztály közeledése a nép felé."

Egy 1946-os előadásában megállapította, hogy Liszt is hasonlót akart, mint Muszorgszkij és társai; "csak hogy ő (ti. Liszt) nem tudott igazi népdalokat kapni, - írja Kodály -, s mert külföldön élt, maga nem járhatott utána. Gyűjtői csak a felületi rétegből válogattak, azért nem jutott ő sem mélyebbre." Ezért aztán "a Liszt-rapszódia gondolatköre az értelmisége volt." A Lisztet és Erkel követő

nemzedék tagjai a népi-nemzeti stílus keresésében "nem folytatták az ő munkájukat... hanem szinte ellenáramlatként német irányba fordultak." Ezt a gondolatmenetet 1953-ban aztán személyesebben folytatja, mondván: "A mi nemzedékünkre maradt a feladat, hogy ... a népdalba behatolva és arra támaszkodva próbáljunk meg egy magasabbrendű nemzeti zenestílust alkotni..."

A Liszttel és általában a XIX. század közepi magyar romantikus zenével kapcsolatos gondolatait legtömörebben talán az 1939-ben írott "Magyarság a zenében" című dolgozatában fogalmazta meg Kodály Zoltán - s közben mintha a maga zenei irányzatát is jellemezné! Idézem: "Amiben oly különböző egyéniségek, mint Erkel és Liszt megegyeznek: a dallam uralkodó szerepe, gazdag, beszédes ritmusok, világos formák, tiszta színek, - mind kedvesek a magyar ízlésnek." A hiányokra így mutat rá:

... "Liszt, Erkel, Mosonyi törekvéseinek gátat vetett a magyar zenei önismeret akkori fejletlen állapotára. A hagyományt nem ismerték, hogyan kapcsolódhattak volna bele? Meg közönségük sem volt elég, hogy bátorító visszhanggal kísérje útjukat."

Kodály Zoltán egy 1936-os beszéde szerint, amelyet csak néhány éve talált meg és publikált Mátyás János, a XIX. századi mester életének és művészetének bizonyos értelemben tragédiája, hogy nem tartozott igazán egy nemzethez sem. "Magyarországon, ahová leginkább szeretett volna tartozni, ott is "előkelő idegennek" tekintették." Itt vetette fel Kodály az anyanyelv éltető környezetének fontosságát is, egyrészt a lelki hatás és hovatartozás szempontjából, másrészt mint a ritmust is meghatározó zenei elemet. Liszt a cigánybandák előadásából vagy kottából ismert magyar zenei anyagot nem a szöveg megszabta helyes ritmikával használta fel. "Érezte ezt - ti. a valahova tartozás érzésének hiányát maga is" - állapítja meg Kodály -, "mert öregkorában egy másik, mélyebb magyarságra sóvárgott. Ezek a kísérletei a legkevésbé ismert, kiadatlan kéziratok között találhatók." (Azóta persze számos mű megjelent.)

Az, hogy ma jórészt másképpen, tisztábban látjuk Liszt zene-műveiben a magyar stílustörekvéseket, bizonyára Kodály kérdésfeltevései, az általa megfogalmazott kétségek is hozzájárultak.

Éppen tanítványaik közül kerültek ki olyan nemzetközi rangú Liszt-kutatók mint Szelényi István, Gárdonyi Zoltán és Bárdos Lajos. 1929-ben egy Gárdonyi Zoltánhoz írott levelében felvetette azt a lehetőséget, hogy Liszt magyar stílus-alkotó kísérlete inkább annak volt köszönhető, hogy mindenbe bele tudta magát élni, s nem a belső kényszer eredménye. Mellesleg megállapítja, hogy ez a nagy beleérzőképesség tette őt a legnagyobb előadóművésszé. Korábban - Dohnányi egy 1918. decemberi hangversenyéről szólva - Liszt Ferenc emberi és zenészi sokoldalúságáról írt: szalonok arszlánja, világjáró művész, bensőséget vagy éppen misztikus víziókat szövő poéta. Megállapítja, hogy "legtöbb életerő talán némely franciás pátoszú, de új csapást törő, forradalmi levegőjű művében van, amilyen a h-moll Szonáta is." Dohnányi kongeniális előadása kapcsán megjegyzi még, hogy "a Liszt-zongoraművek egyéb értékük mellett és fölött elsősorban is jó szerepek..." Másutt "a Liszt-féle zenekarszerű zongorajátékról" beszél, amelyben az új hangszeres színek nem utánzás tárgyát, hanem a hangszer sajátosságaiból fakadó újszerű hanghatások kutatását jelentik.

Lisztre is utal, amikor a magyar előadásmód sajátosságait 1939-ben, már említett Magyarország a zenében című dolgozatában emígyen foglalja össze:

"Jellemzi: a tónus tömörsége, sötét tűze, az énekszerű előadás drámai beszédessége, a ritmus ereje és plasztikája, a tempó módosításai, de nem önkényes ötletszerűséggel, hanem a kisebb-nagyobb szerkezeti egységek minél élesebb megvilágítása érdekében..." (Szinte bizonyos, hogy mindezeket az előadási kívánalmakat a saját alkotásaira is érvényesnek gondolta Kodály Zoltán.)

A zenei nevelésről szólva Kodály mindig kifogásolta az általános zenei készségfejlesztést mellőző, csak hangszerteknikai szempontú oktatást. 1953-ban tartott egyik beszédében mint Liszt idejéből örökölt problémát említette. Idézem: "Könyvtárunkban ... megvan Artaud 'Solfege universel' című nagyszabású műve, 1878-ban küldte el a szerző sajátkezű ajánlással Lisztnek. De Lisztnek már nem volt ideje efiéle újításokat bevezetni, utána pedig egyre inkább

német szellemű lett az iskola, egyre jobban távolodott a magyarság igényeitől, formában és tartalomban egyaránt. Ez a zenei írás-olvasás elhanyagolását is jelentette. Pedagógiai elmaradottságunk leküzdése is a mi nemzedékünkre - sőt korunkra maradt. Mert még sokáig kell ezzel foglalkozni..."

Ebből az idézetből is látszik, hogy Kodály a múlt eredményeinek vagy hibáinak tanulságait a jelen problémáinak megoldására, a jobb, eredményesebb jövőbeli munka érdekében akarta felhasználni.

Hogy Kodály a zeneszerző talált Liszt zenéjében továbbgondolásra érdemes elemeket, nemcsak az utókor zenetudománya vagy néhány figyelmes kortárs kritikus állapította meg, hanem maga Kodály is utalt erre. Az eddigiekből is látszik, hogy Liszt magyar stílustörekvései elsősorban befejezetlenségükkel, hiányukkal jelentettek inspirációt. Más stíluselemekre utalt Kodály a Christus című oratórium egy 1923-as budapesti előadása kapcsán: "ebben a műben a mai muzsikusz is talál érdekeset a 'gregorián' stílusú részekben és bizonyos harmóniai útkeresésekben." Ez az év a Psalmus Hungaricus keletkezésének ideje, fordulópont Kodály életművében. Ezután keletkeztek kórusművei, nagyszabású egyházzenei alkotásai, amelyek azt bizonyítják, hogy pl. a gregorián vagy azzal rokon zenei anyag használatára valóban inspirációt kapott Kodály. Idevágó kórusművei az Első áldozás, a kései Laudes organi, a Szent Ágnes ünnepére írott ambrosianus himnusz. Amint Liszt kései gregoriánnak vehető XVII. századi francia misetételt illesztett Credoként a maga Koronázási miséjébe, úgy Kodály is ihletést nyert - a mű címe alá írt forrás - megjelölés szerint XVIII. századi francia misekönyvből, amikor Adventi énekét megírta. Nagyobb formában lelhető példák közül több kutató is felhívja figyelmünket a Budavári Te Deum megharmonizált gregorián dallamidézetére. Hallgassuk meg hangfelvételtől a Te Deum e részletét (128-140. nitem):

1. zenei példa + diakép

Ami a "harmóniai útkereséseket" illeti, Kodály nyilván a Palestrina-stílus harmóniakészletének felújítására és neomodális

továbbgondolására utalt. Épp a Budavári Te Deum ismertetésében hivatkozik erre Breuer János. Pongrácz Zoltán, a hajdani Kodály-tanítvány, jeles zeneszerző pedig centenáriumi visszaemlékezéseiben, hogy a Te Deum 1936-os bemutatójakor Liszt Dante-szimfóniájának záró részével, a Magnificattal talált rokonságot. A "Tibi omnes Angeli" kezdetű rész kapcsán Pongrácz kérdésére Kodály meg is nevezte eljárását, mint "a diatonikus archaizmus és a romantikus kromatika szintézisét". Hallgassuk először a csupa 'minusz két kvintes', jellegzetes plagális fordulatokra épülő Liszt-részletet, majd az ezekben bővelkedő Kodály-részletet. (Ez utóbbiban még a tercrokron fordulatokra hívom fel a figyelmet.)

2ab + 3ab. zenei részlet + diakép

Következő példánkban a Kodály által is példaként választott Christus egy férfikari részletét idézzük. Itt még a hagyományosabb szólamvezetés és frig zárlat figyelhető meg, míg a mellé állított Kodály-részletben (az Isten csodája című férfikar kódájából) modernebb, szabadabb és harmonizálásban is gazdagabb fejleményt találunk.

4+5. zenei részlet + diakép

Kodály, mint tudjuk, erősen ellenezte a Liedertafeles férfikari dalárdastílust, mint a "korlátolt német kisváros vagy a nemzetközi banalitás" tipikus zenei megnyilvánulását. Zeneművei között mégis szép számmal találunk férfikari műveket (természetesen az énekkari és általában a zenei stílusreform szellemében írottakat). A Liszt-kortárs forradalmár költő, Petőfi verseinek megzenésítéseit különösen szívesen bízta férfikarra. Köztük szép számmal találunk a Liszt értékes, mives férfikaraira s általában az ő zenei idiómájára utaló momentumot. Hangzó példákat most csak Kodálytól idézünk, az Élet vagy halál című darabból. Kezdeté a c-moll - C-dúr szöveginspirálta kontraszttal mintha a Wir sind nicht Mumien című Liszt-alkotás megoldását elevenítené fel.

6 + 7. zenei részlet + diakép

A mű záró szakasza indulókarakterével, egy csárdás-szerű motívummal és a XVII-XVIII. századi kuruc mozgalmakat zeneileg is megidéző dallamidézettel hivatkozik Lisztre. (Megemlítem, hogy Kodály legerőteljesebben a Cinka Panna balladája című színpadi zenéjében nyúlt vissza a kuruc korhoz, többek között a Lisztétől és más XIX. századi feldolgozóktól eltérően használva fel a híres Rákóczi-indulót is!) Visszatérve az Élet vagy halál című férfikar terjedelmes kódájához - külön fel kell hívnom a figyelmet egy - meglehet véletlenszerű-, de nagyon világos párhuzamra. A másodszor belépő "Föl! nemzetem!" szövegű induló-zene a haza szabadságára törő ellenség lebírására lelkesít. A konokul ismételt G az alatta alászálló harmóniák, egészen az A szeptimakkordig, mind Liszt Esztergomi miséjének (Missa solennis) Credo-jából a végítéletet megidéző drámai zenét juttatják eszünkbe.

8 + 9. zenei részlet + diakép

Bárdos Lajos Liszt Ferenc a jövő zenésze című alapvető könyvében több mint egy tucat példával igazolja, hogy a romantikus mester kezdeményezett olyan zenei nyelvi újításokat, amelyek Kodály műveiben, vagy Bartók és más XX. századi szerzők mellett az ő műveiben is jellemző elemekké váltak.

Utolsó zenei példánkat ismét a harmóniák területéről választottam. Azt mondhatnám, hogy az itt idézendő párhuzamos helyek világosan megmutatják egyrészt azt, hogy már a fiatal Kodály továbbment a Liszt megkezdette úton, másrészt, hogy a Kodály műveire oly sokszor jellemző "funkciós modalitás" - néhány más romantikus szerzőhöz hasonlóan - Liszt zenéjében is határozottan jelen van. A két idézet közös elemei: a nagyterc rokonságon alapuló funkciós akkordsor, melyet a leszállított II. fok, a nápolyinak vagy frigesnek nevezhető zárlat egészít ki közvetlenül, illetve némi betoldással. Hallgassuk Liszt 1855-ből való Esztergomi miséjéből a Credo háromszor megismételt zárlatát, majd Kodály 1912-ben komponált Magányosság című dalának refrén és visszatérés szerepű utolsó szakaszát.

10. a-b. zenei részlet + diakép

Kellene még szólnunk a két mester zenéje közötti további nyilvánvaló párhuzamokról, közöttük a nemzeti stílus és az egyházi zene területén megmutatkozó, eddig nem említett rokonságokról. Ugyancsak ide kíváncznék a nagyformák néhány kérdése. Ezen belül többek között az a fajta, olykor kicsit egyvelegszerű téma-visszaidézés, amelyet Lisztnél a két nagy misében, Kodálynál pedig a Missa brevisben vagy a Hány János című daljáték kórus-zenekaros záró részében figyelhetünk meg.

A kínálkozó témák bővebb kifejtése helyett befejezésül megkísérlem ellentétekben és dialektikus összefüggésekben megfogalmazni Liszt Ferenc és Kodály Zoltán magyar zenetörténetben betöltött, egymást kiegészítő szerepét.

Zeneszerzőként Kodály szinte küldetést érzett arra, hogy mindazt, amit a magyar nemzeti stílus terén Lisztnak nem sikerült megcsinálnia, azt bevégezze. Liszt egy különösen buzgó pillanatában megcsillantotta a népdalgyűjtés lehetőségét; Kodály szívós következetességgel, társaival együtt megvalósította. Liszt a népies dalokban vélte megtalálni az igazi magyar zenét és a magyaros stílus kiindulópontját; Kodályt a történelmi szükségszerűség a parasztzene felé irányította, s mint a nemzeti hagyomány legrégibb s legtisztább rétegéből, abból gazdagította zenéjét. Liszt jobbra megállt a cigányok előadásából ellesett verbunkos zene társasági szalondarabokban való polgári feldolgozásánál; Kodály a plebejus elvű népi-nemzeti karaktert adta meg a sajátos stilizált tánczenének. Liszt a jövőbe fordult, elindított, Kodály kiteljesíteni akart zenéjében. Liszt kezdeményezte, megalapította, útjára indította a budapesti zeneakadémiát; Kodály reformálni akarta, de úgy, hogy Liszt szellemi örökségéhez egy újabb kor más körülményei között is méltó legyen. Míg Liszt - ha idetartozónak vallotta is magát s élete utolsó évtizedeiben ehhez méltóan is élt -, bizonyos dolgokat mégiscsak a nagy művész és nagy ember empátiájával, de kicsit a kívülálló posztjáról figyelhetett, addig Kodály - beleszületvén, benne nevelődve és élve - a legmélyéig megismerte a magyar

nyelvet és magyar életet. Az egyiket elsősorban talán a romantikus hevület, a művészi tenniakarás vezette; a másikat a magyarság-érzésnek valami alapvetőbb, valóban a szociális és kulturális problémák mélyére hatoló szemlélete. Míg Liszt a művész és ember a nagyvilágból érkezett haza, addig Kodály itthonról indulva jutott el a világba. Mindez nem értékitélet, még kevésbé szembeállítás. Csak annak jelzése, hogy más történelmi és társadalmi helyzetben, más személyes életforma és egyéniség hasonló célkitűzéseket, törekvéseket is más, bár rokon eredményekhez vezethet. Szerencsés helyzetben - s mi ezt láthatjuk szerzőinknél - a későbbi a korábbinak nemcsak egy lehetséges folytatását, de egy vagy több ponton az ígéret, a kezdemény valódi beváltását jelenti.

Még csak annyi kívánczik ide, hogy rávilágítsunk a két mester művészetének és lelkialkatának közös és eltérő vonásait kutatva egy-egy fontos tényre: Liszt egyetemessége nem kozmopolitizmus, hanem a felszabadult szellemű, humanista világpolgár egyetemessége, melyet a magaválasztotta és vallotta nemzeti vonások gazdagítottak. Kodály nemzeti iránya nem szűkkeblű nacionalizmus, hanem a népi-nemzeti gyökereken egyetemes jelentőségű és mondanivalójú, más forrásokból is táplálkozó, az Európaiságot is magáénak valló művészetet teremtett. Ide vonatkozó valamását 1936-ban épp Lisztről szólva fejtette ki. Idézem:

"Az alkotónak azért van szüksége arra, hogy tartozzék valahová, mert a művészet, a zeneszerzés nem magánügy. Nem elég megírni a műveket, megtapsoltatni és továbbmenni. Igazi művek úgy jönnek létre, ha van mögöttük közönség, amely valamely érzésének hangot keres bennük. Ennek kifejezése, formába öntése csak egyvalakinek sikerülhet, de annál jobban sikerül, mennél többen vannak mögötte. A zenetörténetben és a művészet-történetben végig azt látjuk, hogy azok a legjobb művek, amelyek a kor érzését, a milliók hangulatát fejezik ki. Ebben benne van már a nemzet és a nemzetköziség kérdése is: azok a művek, amelyek mélyebben hatottak a nemzet életében, tették a legnagyobb nemzetközi hatást is."

Ezt a nemzeti és egyetemes művészi küldetést megvalósítani indult Liszt Ferenc útjára Kodály Zoltán is.

Kecskemét, 1987. június 13-15.

© Hős Mihály

Kodály: Te Deum

Gregorian melody

130

pp
Ve-ne-ran-dum tu-um ve-rum et u-ni-cum Fi-li-um:
Ve-ne-ran-dum tu-um ve-rum et u-ni-cum Fi-li-um:

130

pp
Vl. I. 3
Vl. II. 3
Vla. 3
Vic. 3

[Gregorian melody]

135

S.
A.
San-ctum

135

Fl. 3
Cl. 3
Vla. 3
Cl. 3

140

S.
A.
quo-que Pa-ra-cli-tum Spi-ri-tum.

140

Ob. 3
Fg. 3
cresc.
Ob. 3

Liszt: Dante symphony, II. - Magnificat 171

L'istesso tempo, ma quieto assai

Alla breve taktieren.
[Beat alla breve.]

388 R

FL 1. 2. 3.

Cl.(La) 1. 2.

Cl.b.(Si^b)

Fg. 1. 2.

Arpa 1. *p mistico*

Arpa 2. *p mistico*

Arm. *pp*

Coro

sa - lu - ta - ri me - o. Ho - san -

sa - lu - ta - ri me - o. Hal-le-lu -

R L'istesso tempo, ma quieto assai con sord.

VI. I. *pp ma marcato un poco* 8 VI.III. (4 leggi) con sord. *[pp]*

VI. II.

Vle con sord.

Vc Tutti *pp ma marcato un poco*

Cb. *pp*

Sol#

G#

ZENEAKADÉMA
LISZT MŰZEUM

-2

172

(2) a)

395

FL 1. 2. 3.

Cl.(La) 1. 2.

Cl.b.(Si^b)

Fg. 1. 2.

Arpa 1. *F#*

Arpa 2. *E*

Arm. *F#*

S. *- ja, hal-le-lu - ja,*

A. *- na, ho - san - na, ho -*

I. *(1-2)*

VI. I.

VI. II.

Vle

Vc

Cb.

F#

Mi

E

-2

173

ZENEAKADEMIA
LISZT MŰZEUM

PP

③ a)

Ε - 1
Μ. - 1

-2

ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZEUM

(+4)

ver-sae po-te-sta-tes: Ti-bi

ver-sae po-te-sta-tes: Ti-bi

mf *f* *p*

Fl. *Str.* *Tr. Cor.* *Poa. 3*

D - Re *G - F* *Sol - Fa*

25

cresc.

-2

Che - ru - bim et Se - - - ra - phim in ces -

cresc.

Che - ru - bim, ti - bi Che - ru - bim et Se - - - ra - phim in - ces -

pp

cresc.

B = A
Si = La

Ob. Fl. Cl. Fg.

ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZEUM

-2

30

sa - bi - li vo - ce pro - cla - mant, pro - cla -

sa - bi - li vo - ce pro - cla - mant, pro - cla -

C - Bb
Ut - Sib

30

Str. Cor.

Liszt: Christus – 10. Der Einzug in Jerusalem

200

Ob 1 2

Cl(La) 1 2

Fg 1 2

Cor(Mi) 1 2 3 4

Tr(Mi) 1

Trb. 1 2

Tuba 1 2 3

[Phrygian cadence]

CORO

T. mp Be - ne - di - ctus qui ve - nit Rex in no - mi - ne Do - mi - ni.

B. mp

so - fa - re Mi

VI. I II

Vle

Vlc. Cb.

Kodály: Isten csodája
 God's Miracle
 Miracle de Dieu

5

♩ = 116

8 Em - bér - sé - günk - böl áll - jon fönn ha - zánk!

101 Em - bér - sé - günk böl áll - jon fönn ha - zánk!

[Phrygian cadence]

mf Em - bér - sé - günk - böl áll - jon fönn ha - zánk! Em

106

mf *mi b* *ut* *si b* *La* Em

Em - bér - sé - günk áll - jon fönn ha - zánk! Em

(E⁹) C = **So** Bb = **Fa** A = **Mi**

LISZT MŰZEUM

ber - sé - günk - böl áll - jon

ber - sé - günk - böl áll - jon

110 bér - sé - günk - böl áll - jon

fönn ha - zánk!

fönn ha - zánk!

áll - jon fönn ha - zánk!

11 Em - bér - sé - günk - böl áll - jon ha - zánk!

TETTRE KÉSZEN

Wir sind nicht Mumien

HOFFMANN v. FALLERSLEBEN

Dr. VARGHA KÁROLY

fordította

LISZT Ferenc

Allegro

ff

Itt nem lelss mú - mi - át, Nem lelss hul -

Wir sind nicht Mu - mi - en, sind nicht Lei -

lát, Itt nincs vak, né - ma, ál - mo - dó!

chen; wir sind nicht Träumer stumm und blind, Még jár - juk
Wir ge - ben

8

Még jár - juk dol - gos él - tünk út - já! Itt tett - re hív a fér - fi -

dol - gos él - tünk út - já! Itt tett - re hív a fér - fi -

noch ein Le - bens - zei - chen, wir zei - gen, dass wir Männer

11

szól Itt tett - re hív a fér - fi - szól Még

sind, wir zei - gen, dass wir Män - ner sind. Wir

anin ato

8

Itt o népl S most nap - ja kell Fény vár - ja azt, ki
Heil je - dem, der noch

14

le - ben noch, noch ist es Tag, Wir le - ben noch! Még itt o népl S most nap - ja
noch ist es

To Live or Die

— Vie ou Mort

ÉLET VAGY HALÁL

Petőfi Sándor

KODÁLY

(1947)

80

7

80

T. 8 A Kár - pá - tok - tól lē az Al - du - ná - ig

Br. 8 A Kár - pá - tok - tól lē az Al - du - ná - ig

B. 8 A Kár - pá - tok - tól lē az Al - du - ná - ig

8 Egy hősz ü - vől - tés egy vad zi - va - tar! Szét - szórt ha - já - val.

Egy hősz ü - vől - tés, egy vad zi - va - tar! Szét - szórt ha - já - val.

3 Egy hősz ü - vől - tés, egy vad zi - va - tar! vad ziva - tar! Szét - szórt

8 vé - rēs hom - lo - ká - val Áll a vi - har - ban maga a magyar. Ha

vé - rēs hom - lo - ká - val Áll a vi - har - ban maga a magyar. Ha

6 ha já - val, vé - rēs hom - lo - ká - val áll maga a magyar.

8 nem szü - let - tem vol - na is ma - gyar - nak, E nép - hēz

9 nem szü - let - tem vol - na is ma - gyar - nak E nép - hēz

Ha nem szü - let - tem vol - na, ha nem szü - let - tem vol - na is ma -

8 ál - la - nék e - zēn - nel én, Mert

ál - la - nék e - zēn - nel én, E nép - hēz ál - la - nék, Mert

11 - gyar - nak, E nép - hēz ál - la - nék, Mert

ZENEMÁKADÉMIA
LISZT MŰZS

8 el - ha - gyott, mert el - ha - gyott, mert a leg - el - ha - gyot - tabb

el - ha - gyott, mert el - ha - gyott, mert a leg - el - ha - gyot - tabb

13 el - ha - gyott, mert el - ha - gyott, mert a leg - el - ha - gyot - tabb

8 közt a föld ke - re - kén.

Min - dēn né - pek közt a föld ke - re - kén.

16 Min - dēn né - pek közt a föld ke - re - kén.

KODÁLY: ÉLET VAGY HALÁL

To Live or Die — Vie ou Mort

8

Più mosso (♩ = 100)

8 Föl, nem-ze-tém! föl, nem-ze-tém! Jus-sa-nak e-szed-be
Föl! föl! Jus-sa-nak e-szed-be
Föl! föl! Jus-sa-nak e-szed-be

cresc. Vi-lág-hó-di-tó hi-res ö-se-id. Egy ez-red év néz ránk
cresc. Vi-lág-hó-di-tó hi-res ö-se-id. Egy ez-red év néz ránk
cresc. Vi-lág-hó-di-tó hi-res ö-se-id. Egy ez-red év néz ránk

quasi Csárdás
8 i-té-lő szem-mel A-til-lá-tól e-gész
i-té-lő szem-mel A-til-lá-tól e-gész
62 i-té-lő szem-mel A-til-lá-tól e-gész

LISZT MŰZÉUM
Sosten. (Rákóczi Song)
8 Rá-kó-czi-ig. Szegény ma-gyar nép! Mi-kor lesz már ép?
Rá-kó-czi-ig. Szegény ma-gyar nép! Mi-kor lesz már ép?
65 Rá-kó-czi-ig. Szegény ma-gyar nép! Mi-kor lesz már ép?

Tempo poco a poco crescendo
8 Föl, nem-ze-tém! Föl, nem-ze-tém! Föl, nem-ze-tém! Föl! Ha csak
Föl! Föl! Föl! Föl! Föl! Föl, nem-ze-tém!
68 Föl! Föl! Föl! Föl! Föl! Föl, nem-ze-tém!

8 fél-ak-ko-rák is lé-szünk, mint a nagy ős-a-pák,
Föl, nem-ze-tém! Föl, nem-ze-tém! Ha csak
72 Föl, nem-ze-tém! Föl, nem-ze-tém!

a) LISZT: Missa Solennis — Credo
(Esztergomi mise)

203

glo - ri - a cum glo - ri - a ju - di -

glo - ri - a cum glo - ri - a ju - di

Un poco ritenuto, maestoso assai

Sol **Sol²**

ten. ten.

ca re ju - di - ca re

ca re ju - di - ca re

Mib **Mib²** **Ut⁷**

vi - vos et mor - tu - os

vi - vos et mor - tu - os

Sol² **Ut²** **La**

G⁶ **C²** **A⁷**

b) Kodály: Élet vagy halál — To Live or Die — Vie ou Mort

Tempo poco a poco crescendo

Föl, nem-ze-tém! Föl, nem-ze-tém! Föl, nem-ze-tém! Föl! Ha csak

Föl! Föl! Föl! Föl! Föl! Föl, nem-ze-tém!

Sol **Mib** **Reb** **Ut** **Sib** **La⁷**

68 Föl! Föl! Föl! Föl! Föl! Föl, nem-ze-tém!

G **Eb** **Db** **C** **Bb** **A⁷**

a) LISZT: Missa Solennis — Credo
(Esztergomi mise)

351 (T)

SOLI

et
et
et

verklärt

et vi - tam ven - tu - ri sae - cu - li

Ut C Lab Ab Mi E Reb Db Ut C

p (Do) (La) (Mi) (Ra) (Do)

I bVI III bII I

[T] [S] [D] [D!] [T]

b) KODÁLY: Magányosság — Solitude

Tempo I (ma sostenuto)
dolce
pp

Lágy mo.ha - id - ra,
Son - ni.ge Hö - he,

Ut# La Fa Son - ni.ge

p pp C# A I ppp

(=Liszt!): (Do) (La) (Mi) enharm!

I bVI III (!)

[T] [S] [D]

a tempo

id - ra.
Hö - he.

Ut# La# Fa# Re Ut#
C# A# F# D C#

pp ppp

(Do) (La#) (Fa) (bRa) (Do)

I VI# IV bII I

[T] [T] [S] [D] [T]

(=Liszt!)